

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในยุคปัจจุบันเกิดจากปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อจนทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษานี้เองมาจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง จากประเทศไทยเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ในกระแสโลกาภิวัตน์ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมของประเทศไทย ก้าวเข้าไปสู่ระบบเทคโนโลยี มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต ให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ จากการแข่งขันอย่างรุนแรงของตลาดโลกด้านคุณภาพของสินค้า ทำให้หลายประเทศหันมาสนใจในการพัฒนาคุณภาพแรงงานในภาคอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมของไทย ได้แสดงความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและทักษะอย่างเพียงพอในการใช้และควบคุมเทคโนโลยีในการผลิตได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ระบบการศึกษาไทยจะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ โดยผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพสนองความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และเพื่อให้เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้โลกเต็มไปด้วยข่าวสารข้อมูลและเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว บุคคลที่มีสื่อต่าง ๆ ครอบครองจะสามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็วกว่าบุคคลอื่นๆ ซึ่งโอกาสในการใช้บริการของเทคโนโลยีสารสนเทศอันเนื่องมาจากข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ความยากจนหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกล ในปัจจุบันวิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก จากกระแสโลกาภิวัตน์คนไทยรับรู้ข่าวสารได้กว้างขวางมากขึ้นโดยมีวิธีการและทางเลือกให้บุคคลได้เรียนรู้ข้อมูลที่ต้องการได้อย่างต่อเนื่องตามความสนใจของตนเองและในอนาคตกบุคคลจะแสวงหาแนวทางและค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จะเกิดจากการจัดการศึกษาให้ดีจริงในสถานศึกษา โดยเรียนจากสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เสนอความรู้หลากหลาย และเรียนจากสิ่งที่เป็นจริงในสังคมการแสวงหาความรู้ที่เกิดจากความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นการสั่งสม

ประสบการณ์ของชีวิตผลกระทบเหล่านี้ทำให้มีความจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะด้านการเรียนการสอนแนวใหม่ที่สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยวิธีใดก็ได้ จะต้องมีความหลากหลายและยืดหยุ่น แต่มีการเทียบมาตรฐานและรับรองคุณภาพให้ออก่างเป็นระบบ

เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์การศึกษายุคใหม่จะต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารเป็นโดยสามารถนำมาพัฒนาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ การศึกษาต้องเตรียมคนให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ โดยสามารถควบคุมภาวะวิกฤตเศรษฐกิจได้ การศึกษาจะต้องบรรลุเป้าหมายในการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อเป็นองค์ประกอบในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาและการยกระดับการศึกษาของประเทศให้สามารถเข้าสู่การแข่งขันกับนานาชาติได้

ประการที่สอง ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาไว้หลายมาตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา 43 ได้ระบุว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปีอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งมาตรา 81 ระบุให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง พัฒนาการวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ เป็นต้น

ประการที่สาม การออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นกฎหมายหลักทางด้านการศึกษาของไทย ฉบับแรกที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลอย่างกว้างขวาง เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของชาติอย่างมากนับตั้งแต่การกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาที่เน้นการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มาตรา 6 การจัดการศึกษาโดยยึดหลักการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชนโดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 8 การกำหนดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาของบุคคล บิดา มารดา ครอบครัว ชุมชน องค์กรรัฐ องค์กรเอกชน สถาบันต่าง ๆ ทางสังคม มาตรา 10 - มาตรา 14 การกำหนดระบบการศึกษา ซึ่งระบุไว้ว่ามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้มีการผสมผสานและเทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบเดียวกันและต่างรูปแบบกันได้

มาตรา 15 การกำหนดการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐซึ่งมุ่งเน้นความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ และการกระจายอำนาจ มาตรา 31 – มาตรา 40 การกำหนดสิทธิในการจัดการศึกษาขององค์กรท้องถิ่นมาตรา 41 การบริหารและการจัดการศึกษาเอกชนซึ่งมุ่งเน้นความเป็นอิสระโดยมีการกำกับติดตามประเมินคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานโดยรัฐมาตรา 43 การกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและชัดเจน มาตรา 47 – มาตรา 51 การพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นวิชาชีพที่มีมาตรฐานสูง มาตรา 52 มาตรา 57 การระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา มาตรา 58 – มาตรา 68 เป็นต้น

บทบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาใหม่ซึ่งทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาอีกครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์การศึกษาของไทย

ประการที่สี่ การเตรียมการเพื่อการปฏิรูปนั้น จำเป็นต้องศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

สภาพปัญหาทางด้านระบบบริหารและการจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง เปิดโอกาสให้หน่วยปฏิบัติในระดับนั้นมียอำนาจในการตัดสินใจค่อนข้างน้อยมาก แม้จะมีการมอบอำนาจบางเรื่องลงไปก็เป็นเรื่องการปฏิบัติตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยส่วนกลาง มีการกระจายอำนาจทั้งในด้านการบริหารและวิชาการลงสู่ระดับพื้นฐานที่ค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะในด้านนโยบายและแผนและงบประมาณขาดเอกภาพหรือความเป็นหน่วยเดียวกันในลักษณะของภารกิจกระทรวงแต่ละกรมมีอิสระมากเกินไปจนไม่สามารถประสานนโยบายแผนและงบประมาณในภาพรวมได้ การปฏิบัติงานจึงมีลักษณะต่างคนต่างทำในภารกิจของตนเอง

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการบริหารและการจัดการ คือ ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายและแผนงานหลักของการจัดการศึกษาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงและทางการเมืองทำให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านทรัพยากรและก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องหลายประการ การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างจริงจังเพราะขาดกลไกและวิธีการที่เหมาะสมที่จะทำให้ชุมชน ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผลในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น

สภาพปัญหาทางด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ ในปัจจุบันประสบปัญหาสำคัญในเรื่องผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ จากการประเมินคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษา 2540พบว่าผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยในวิชาเหล่านี้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มแต่ละวิชา ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สภาพปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน เป็นหลักสูตรกลางที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายได้เนื้อหาสาระของหลักสูตรส่วนมากเป็นเรื่องที่กำหนดโดยนักวิชาการไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความแตกต่างของท้องถิ่นการจัดการเรียนการสอนก็ยังมุ่งเน้นการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมในชุมชน และสังคมใช้การเรียนรู้จากสภาพจริงหรือจากการปฏิบัติจริง ซึ่งส่งผลให้มีปัญหาในด้านการวัดผล ประเมินผล ที่เน้นการวัดความรู้ ความจำมากกว่าการวัดความรู้ความสามารถที่เกิดจากการปฏิบัติจริง

สภาพปัญหาเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอนการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ขาดความมีจิตสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครู ยังไม่กระตือรือร้นในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการทำงานในลักษณะของผู้มีวิชาชีพครู เนื่องจากมีเหตุปัจจัยหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่นในสังคม นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วน ยังไม่ได้รับการฝึกฝนอบรมให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานมีภาวะความเป็นผู้นำค่อนข้างน้อย ตลอดจนขาดทักษะในการบริหาร และการจัดการด้านการศึกษา

จากสภาพความเป็นมาของปัญหาโรงเรียนนบพิตพิทยาก็เป็นแห่งหนึ่งที่ประสบปัญหาดังกล่าวอันเนื่องมาจากสภาพของโรงเรียนนบพิตพิทยาก็เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการเรียน การสอนขึ้นใหม่บุคลากรที่มีก็น้อยและมีประสบการณ์ในการทำงานไม่มากนักส่วนใหญ่เป็นครูบรรจุใหม่และย้ายมาจากที่อื่นประกอบกับผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาซึ่งขาดความเข้าใจในระบบราชการเนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนที่ส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพทำสวนไม่นิยมส่งลูกหลานเรียนต่อในระดับสูงในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับชุมชนแห่งนี้จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา

มีความสนใจและคาดหวังให้โรงเรียนดำเนินการให้เป็นไปได้มากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพของผู้เรียนที่ได้มาตรฐานในระดับสากลเพื่อให้สามารถเผชิญกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนนบพิตดำวิทยายุทธและผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบันได้ดำเนินการหรือไม่ เพียงใด เพื่อนำผลไปแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่ให้เบาบางลงหรือหมดไปและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่อนาคตโดยดำเนินการตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านระบบบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านวิชาชีพครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนนบพิตดำวิทยายุทธสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในประเด็นต่อไปนี้

1. การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ
2. การปฏิรูปหลักสูตร
3. การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน
4. การปฏิรูปวิชาชีพครู

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนนบพิตดำวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาด้านระบบบริหารและการจัดการ คือ โรงเรียนได้ดำเนินการจัดระบบบริหารและการจัดการอย่างเป็นเอกภาพและกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการวางแผนดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลเพื่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูอาจารย์ผู้บริหารและชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนบพิตดำวิทยายุทธปีการศึกษา 2545 ในการปฏิรูปการศึกษา

ด้านระบบบริหารและการจัดการโดยตรงเป็นการวิจัยในประเด็นที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรคือ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนตามความต้องการของชุมชนและผู้เรียนรวมทั้งการเทียบโอนให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามที่สนใจและเหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้บริหาร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชุมชน ของโรงเรียนนบพิตพิทยาคม ปีการศึกษา 2545 ซึ่งเป็นผู้จัดทำหลักสูตรและใช้หลักสูตรของโรงเรียน เป็นการวิจัยในประเด็นที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

3. ศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาด้านกระบวนการเรียนการสอนของครู อาจารย์ นักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และชุมชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนบพิตพิทยาคม โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู อาจารย์ผู้สอน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชุมชน ในปีการศึกษา 2545 ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด เป็นการวิจัยในประเด็นที่ 3 ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

4. ศึกษาสภาพการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา ด้านวิชาชีพครู คือ โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาครู ผู้บริหารการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตลอดจนพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารการศึกษาอีกทางหนึ่ง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู อาจารย์ และผู้บริหารโรงเรียนนบพิตพิทยาคม ปีการศึกษา 2545 ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องในการปฏิรูปด้านวิชาชีพครูโดยตรง เป็นการวิจัยในประเด็นที่ 4 ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นความรู้พื้นฐาน การเขียนเค้าโครงวิจัย ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิจัย
2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนนบพิตพิทยาคมในด้านบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านวิชาชีพครูโดยศึกษาจากเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group)

3. แหล่งผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

3.1 ผู้บริหารครู-อาจารย์ประกอบไปด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน และครูผู้สอนทุกคน จำนวน 29 คน ประจำปีการศึกษา 2545

3.2 ผู้เรียน ประกอบไปด้วย ผู้เรียนในโรงเรียนนบพิตวิทยา ประจำปีการศึกษา 2545 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 610 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจงโดยคัดเลือกจากผู้เรียนที่เป็นผู้นำในห้องเรียนเป็นคณะกรรมการนักเรียน จำนวน 30 คน ประจำปีการศึกษา 2545

3.3 คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 คน ประจำปีการศึกษา 2545

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลที่ต้องการ / ตำแหน่งข้อมูล วิธีการ

ข้อมูลที่ต้องการ / ด้าน	แหล่งข้อมูล	วิธีการ
1. ด้านบริหารและการจัดการ 1.1 ขั้นเตรียมการ 1.2 ขั้นดำเนินการ 1.3 ขั้นประเมินผล	- ผู้บริหารและครูอาจารย์ - คณะกรรมการสถานศึกษา - เอกสาร	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร
2. ด้านหลักสูตร 2.1 ขั้นเตรียมการ 2.2 ขั้นดำเนินการ 2.3 ขั้นประเมินผล	- ผู้บริหารและครูอาจารย์ - นักเรียนชั้น ม.1 – ม.6 - คณะกรรมการสถานศึกษา - เอกสาร	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร - สังเกตแบบมีส่วนร่วม - การสนทนากลุ่ม
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน 3.1 ขั้นเตรียมการ 3.2 ขั้นดำเนินการ 3.3 ขั้นประเมินผล	- ผู้บริหารและครูอาจารย์ - นักเรียนชั้น ม.1 – ม.6 - คณะกรรมการสถานศึกษา - เอกสาร	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร - สังเกตแบบมีส่วนร่วม - การสนทนากลุ่ม
4. ด้านวิชาชีพครู 4.1 ขั้นเตรียมการ 4.2 ขั้นดำเนินการ 4.3 ขั้นประเมินผล	- ผู้บริหารและครูอาจารย์ - เอกสาร	- สัมภาษณ์ - วิเคราะห์เอกสาร

4. ชั้นจัดกระทำกับข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลและเอกสารซึ่งประกอบด้วยรายงานการประชุม รายงานประจำปี ธรรมนูญสถานศึกษา แผนการสอน คู่มือครู มาตรฐานการปฏิบัติงานมาศึกษา และสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตเนื้อหา

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม มาสรุปสาระสำคัญ

4.3 นำข้อมูลที่ได้ 4.1 และ 4.2 มาตรวจสอบความถูกต้อง และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากส่วนที่ขาดความสมบูรณ์ให้ได้เนื้อหาตรงตามขอบเขตที่กำหนดไว้

4.4 นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด มาวิเคราะห์และสรุปผล

5. ชั้นนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า เสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการพรรณนา และวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาหมายถึงการดำเนินงานของโรงเรียน นบพิตวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแบ่งออกเป็น ด้านบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านวิชาชีพครู

2. ด้านระบบการบริหารและการจัดการ หมายถึง การดำเนินการด้วยระบบบริหาร และจัดการตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 โดยครอบคลุมการบริหารใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ชั้นเตรียมการครอบคลุมถึงการบริหารที่เริ่มจากการกำหนดนโยบาย การกำหนดความต้องการจำเป็น เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนงานหรือโครงการกิจกรรมต่าง ๆ และพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนได้รับทราบ และถือปฏิบัติร่วมกัน

2.2 ชั้นดำเนินการ ครอบคลุมถึงการวางแผนและการดำเนินการ ของผู้บริหาร ครู อาจารย์ ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ โดยเน้นการพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบการวางแผน การระดมทรัพยากร และมีการจัดการระบบนิเทศภายในในการดำเนินการ

2.3 **ขั้นประเมินผล** ครอบคลุมถึงการกำกับติดตามประเมินผล การดำเนินการของครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการประเมินที่ทุกคนมีส่วนร่วม

3. **ด้านหลักสูตร** หมายถึง การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 **ขั้นเตรียมการ** ครอบคลุมถึงการพัฒนาที่เริ่มจากการกำหนดนโยบาย การกำหนดความต้องการจำเป็นของผู้เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเผยแพร่ให้ทุกฝ่ายทราบและถือปฏิบัติร่วมกัน

3.2 **ขั้นดำเนินการ** ครอบคลุมถึงการวางแผนและการดำเนินการของครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และชุมชน เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร พร้อมกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมกับตนเอง และมีการนิเทศติดตาม ในการดำเนินการ

3.3 **ขั้นประเมินผล** ครอบคลุมถึง การกำกับติดตามประเมินผลดำเนินการด้านหลักสูตร ของผู้เกี่ยวข้อง ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการประเมินที่ทุกคนมีส่วนร่วม

4. **ด้านกระบวนการเรียนการสอน** หมายถึง การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 **ขั้นเตรียมการ** ครอบคลุมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยกำหนดเป็นนโยบาย ความต้องการจำเป็นของผู้เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ทุกคนทราบ และถือปฏิบัติร่วมกัน

4.2 **ขั้นดำเนินการ** ครอบคลุมถึงการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาระบบการเรียนการสอน รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ระบบการประเมินผล วัดผลจากสภาพจริง พร้อมทั้งมีการจัดระบบนิเทศภายใน ในการดำเนินการ

4.3 **ขั้นประเมินผล** ครอบคลุมถึง การกำกับติดตามประเมินผลดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการประเมินที่ทุกคนมีส่วนร่วม

5. **ด้านวิชาชีพครู** หมายถึง การดำเนินการพัฒนาครู ผู้บริหาร ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 **ขั้นเตรียมการ** ครอบคลุมถึงการพัฒนานาครุ ผู้บริหาร โดยเริ่มจากกำหนดนโยบาย แผน โครงการ ตามความต้องการจำเป็น พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ทุกฝ่ายทราบและยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

5.2 **ขั้นดำเนินการ** ครอบคลุมถึงการวางแผน และการดำเนินการพัฒนานาครุ ผู้บริหารตามแผนนโยบายที่กำหนดพร้อมกับจัดระบบการนิเทศกำกับติดตามภายในในการดำเนินการ

5.3 **ขั้นประเมินผล** ครอบคลุมถึงการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินการพัฒนานาครุ ผู้บริหาร ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการประเมินที่ทุกคนมีส่วนร่วม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนนพิตำวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มาใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานและเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินการเพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนนพิตำวิทยา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542